

Κυριακή, Οκτωβρίου 28, 2012

Καβαφικοί φόννοι

Φαίνεται ότι έγινε μόδα να εμπνέονται οι συγγραφείς αστυνομικών μυθιστορημάτων από τη λογοτεχνία. Δεν εξηγείται αλλιώς το ότι σε σύντομο διάστημα κυκλοφόρησαν δύο τέτοια μυθιστορήματα. Πρώτα το μυθιστόρημα του Κυριάκου Μαργαρίτη "Στον ίσκιο των σκοτωμένων κοριτσιών" (Ψυχογιός) στηριγμένο στη "Φόνισσα" και στο "Έγκλημα και τιμωρία", και τώρα κυκλοφορεί το επίσης αστυνομικό του Θεωδωρή Παπαθεοδώρου "Καβαφικοί φόννοι" (Ψυχογιός, 2012) εμπνευσμένο από τον Καβάφη. Το μυθιστόρημα του Μαργαρίτη ήταν πιο συμπυκνωμένο και ως ένα βαθμό πιο πειστικό για τα αίτια των δολοφονιών και τον τρόπο εξιχνίασής τους. Διερωτώμαι γιατί ο Παπαθεοδώρου χρειάστηκε 514 σελίδες (ηλεκτρονικά 597) για να ολοκληρώσει το έργο του. Ίσως ήταν η προσπάθειά του να εντάξει όσο πιο πολλούς Καβαφικούς στίχους μπορούσε.

Η υπόθεση είναι εν συντομία η εξής: Ένας αποτυχημένος και κυνικός ιδιωτικός ντετέκτιβ, ο Νίκος Μάντης, αφού είχε ζήσει χρόνια στην Αμερική, ανοίγει στην Αθήνα ένα γραφείο ερευνών με μηδαμινή πελατεία. Μια μέρα όμως ένα e-mail του προτείνει 20.000 ευρώ για να εξιχνιάσει μια δολοφονία και του καταθέτει ως προκαταβολή 2.000 ευρώ. Φυσικά αποδέχεται.. Το θύμα, μια 98χρονη εκκεντρική και πάμπλουτη πρώην πόρνη, βρέθηκε νεκρή. Όργανο του φόνου ήταν ένα χρυσό αιγυπτιακό ξίφος, που στη λαβή του είχε τη μορφή της Κλεοπάτρας. Στο χέρι της βρέθηκε επίσης ένα φωτοτυπημένο αντίγραφο του ποιήματος του Καβάφη "Πόλις", με τις μουντζούρες, τις διαγραφές, τα συνθηματικά αρχικά που ο Καβάφης συνήθιζε να βάζει στα πρόχειρά του, πριν τους δώσει την τελική μορφή. Στον τοίχο, στο πλαίσιο ενός κάδρου, ήταν ένα άλλο ποίημα, το "Αλεξανδρινοί βασιλείς".

Θα ακολουθήσουν αρκετοί άλλοι φόννοι (νομίζω επτά) και κάθε φορά ένα διαφορετικό καβαφικό ποίημα συνοδεύει το νεκρό. Εκτός από τα ποιήματα, πολλοί άλλοι στίχοι κυκλοφορούν στο βιβλίο, κυρίως όπως τους αναφέρει ένας πρώην καθηγητής στην Οξφόρδη, μελετητής του Καβάφη, τη βοήθεια του οποίου ζητά ο Μάντης για να εξιχνιάσει τις δολοφονίες.

Ενώ ο Παπαθεοδώρου που γνωρίσαμε τόσο διαφορετικό στην τετραλογία "[Οι καιροί της μνήμης](#)" είχε μια καλή ιδέα στην οποία να στηριχτεί, έμπλεξε τόσα πρόσωπα, τόσες υποθέσεις που ο αναγνώστης χάνεται μέσα στο λαβύρινθο της αφήγησης. Ο ντετέκτιβ εμφανίζεται εντελώς αδαής, κάνει διαρκώς καλαμπούρια, όχι πάντοτε επιτυχημένα και εκφράζεται με μια γλώσσα που προσιδιάζει στους σκληρούς του υποκόσμου. Και κανένας λόγος νομίζω δεν υπάρχει να καταφεύγει ο συγγραφέας τόσο συχνά σε παρομοιώσεις, κάποτε εξεζητημένες.

Στο έργο, που διαδραματίζεται στην Αθήνα κυρίως και εν μέρει στην Αλεξάνδρεια, κυκλοφορεί πολλή ομοφυλοφιλία, που κάποια στιγμή επισημαίνεται και στο ίδιο το βιβλίο. Υπάρχουν επίσης γεγονότα που δεν σχετίζονται άμεσα με το κεντρικό θέμα, όπως για παράδειγμα ο παράλυτος και εντελώς ακίνητος αδελφός του Μάντη που νοσηλεύεται σε μια κλινική ή η αντικατάσταση μιας αγιογραφίας από το μοναστήρι του όρους Σινά, με αντίγραφο από έναν αρχαιοκάπηλο. Έστω κι αν αυτός δολοφονείται, η δολοφονία του δεν σχετίζεται με την αρχαιοκαπηλία.

Αν και στην αρχή το μυθιστόρημα κινεί το ενδιαφέρον, γίνεται στη συνέχεια δαιδαλώδες και κουραστικό. Ας διαβάσουμε καλύτερα απευθείας τον Καβάφη!